

8ο Συνεδρίο της Ελληνικής Ένωσης για τη Μουσική Εκπαίδευση:
“Μουσική Εκπαίδευση και Κοινωνία: νέες προκλήσεις, νέοι προσανατολισμοί”

23-25 Νοεμβρίου 2018

Πανεπιστήμιο Μακεδονίας και Παιδαγωγική Σχολή Α.Π.Θ.

Παρασκευή 23 Νοεμβρίου 2018 - Πανεπιστήμιο Μακεδονίας

Αμφιθέατρο Τελετών

12:00-15:00	Εγγραφές - Εκπαιδευτικές ξεναγήσεις και ενημέρωση για τις υπηρεσίες της Βιβλιοθήκης και του Στούντιο Ηχογραφήσεων του Πανεπιστημίου Μακεδονίας
15:00-15:20	Εναρξη - Χαιρετισμοί
15:20-15:40	Συναυλία Χορωδίας του TMET: Διεύθυνση: Μαρία Έμμα Μελιγκοπούλου
15:40-16:00	Συναυλία Ορχήστρα Βιολιών TMET: Διδασκαλία: Ιωάννης Ζαριάς
16:00-16:15	Διάλειμμα
16:15-17:00	Κεντρική ομιλία: Λεούδα Στάμου, αν. καθηγήτρια TMET
17:00-18:30	1η Στρογγυλή Τράπεζα: Η Εμφύωξη θέλει Τέχνες: απόψεις για την Εμφύωξη μέσω τεχνών στην εκπαίδευση και η οπτική της Καλλιτεχνικής Παιδαγωγικής Ομάδας «Ελάτε να Παίζουμε» Ομιλητές: Ν. Θεοδωρίδης, Γ. Γκανά, Ε. Ζησοπούλου, Μ. Θωίδου, Μ. Κοκκίδου, Γ. Σλαυκίδης, Κ. Μπακιρτζής, Τ. Γλαντζής α.95
18:30-19:30	Εορτασμός για τα 20+ χρόνια της Ε.Ε.Μ.Ε. - Συναυλία της Μπάντας δρόμου του Κρουστούφανου
19:30-19:45	Διάλειμμα - Καφές στο Φουαγιέ του Πανεπιστημίου Μακεδονίας

	Αίθουσα Τηλεκπαίδευσης	Αίθουσα Συνεδρίων	Αμφιθέατρο 8	Αίθουσα 14 (Ημ)
9:45-21:00	4η Στρ. Τράπεζα: Νέοι τρόποι προσέγγισης της μουσικής εκπαίδευσης με τη χρήση εκθετικών τεχνολογιών: μύθοι και πραγματικότητα Β. Κριεζή, Β. Χαρίση, Β. Τσέτσος, Α. Χαρκιολάκης, Σμ Χρυσόστομου σ. 107	1η Συνεδρία: Πρ. Ε. Ανδρέου Μ.Ε. Μελιγκοπούλου: Η συμμετοχή στη χορωδία ως σύνδεσμος πολιτισμών και ένταξη στη σύγχρονη ελληνική κοινωνία. Ένα πειραματικό πρόγραμμα με παιδιά προσφύγων από τη Συρία. Μ. Ακογιούντογλου: Ο «Κύκλος της Μουσικής» με παιδιά πρόσφυγες στη Χίο: περιγραφή και απολογισμός δράσεων τριών ετών. Δ. Κωτσοπούλου, Ζ. Διονυσίου: Η άτυπη μάθηση της μουσικής σε τρεις μαχαλάδες των Ρομά στην Ελλάδα: Λάρισα, Φάρσαλα, Νέα Ηράκλεια Σερρών Ν. Θεοδωρίδης: Διαπολιτισμική μουσική εκπαίδευση και εκπαιδευτικοί: τάσεις, προβλήματα, προτάσεις σ.24	1ο Εργαστήριο: Το μάθημα «Εισαγωγή στη Βυζαντινή Εκκλησιαστική Μουσική» στο Τμήμα Μουσικής Επιστήμης και Τέχνης - Πανεπιστήμιο Μακεδονίας <u>Γ. Πατρώνας</u> , Ε. Σπυράκου σ. 117	2ο Εργαστήριο: Το μάθημα της ιστορικής συλλογικής μνήμης μέσα από τις πολιτισμική αλληλεπίδραση - Χορωδιακό εργαστήριο την 27η Ιανουαρίου, εθνική ημέρα μνήμης Ελλήνων Εβραίων μαρτύρων Κ. Παπαζογλου σ. 118
21:00-21:15	Διάλειμμα	Αμφιθέατρο Τελετών Πανεπιστημίου Μακεδονίας Συναυλία συνόλων του Εργ. Συνόλων Πνευστών Οργάνων «ΠΝΟΕΣ ΤΜΕΤ», Υπ. Κ. Χασιώτης και Α. Ζέρβας		
21:15-22:00				

Σάββατο 24 Νοεμβρίου 2018 - Πανεπιστήμιο Μακεδονίας

Αίθ. Τηλεκπαίδ.	Αίθουσα Συνεδρίων	Αίθουσα 14 (Ημ)	Αίθουσα 12 (Ημ)	Αμφιθέατρο 14	Αμφ. Τελετών
09:00-09:15	Εγγραφές - προετοιμασία αιθουσών				
09:15-10:30	3ο Εργαστήριο: Μουσικοί σάβινης Boomwhackers: Παίζοντας με τις συνηχίες Ε. Περακάκη α. 119	3η Στρ. Τράπεζα: Μουσική εκπαίδευση και κοινωνική δικαιοσύνη Δ. Ζάχος, Γ. Μαυρομάτης, Θ. Μπιλιλές, Μ. Μανανά & Μ. Κοκκίδου α. 103	2η Στρογγυλή Τράπεζα: Σχέσεις τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και μουσικής στην κοινότητα Χρ. Αναγνωστοπούλου, Α. Τριανταφυλλιάκη & Τζ. Βαμβακάρη α. 101	4ο Εργαστήριο: Η μουσική διδασκαλία μέσα απ' το τραγούδι Φ. Μώραλη, Γ. Τηγανούρια α. 120	2η Συνεδρία: Πρ. Ο. Αγαλιανού Σ. Μπαρκαρή, Ρ. Πετροπούλου, Δ. Κουτσούρης: Η πλατφόρμα Meli (Μέλι) - Music Experience Live Instructions: ψηφιακή πλατφόρμα για παιδιά με διαταραχές αντιστικού φάσματος και τους γονείς τους με χρήση στοιχείων μουσικοθεραπείας - μια πρώτη εφαρμογή Μ. Σκαμνέλος, Ε. Πανταζή: Ρεαλιστική παρτιτούρα: Ένας εναλλακτικός τρόπος διδασκαλίας της μουσικής σε δυσλεκτικό μαθητή. Μελέτη περίπτωσης Γ. Τσίρης, Δ. Παπασταύρου, D. Rickson, Β. Πασαλή: Μία ανασκόπηση του Approaches. Ανάλυση της πρώτης δεκαετίας του περικοδικού και της συνεκτικότητας του στη μουσικοθεραπεία και τον ευρύτερο χώρο της μουσικής και της υγείας α. 29
10:30-11:00	Διάλειμμα - Καφές στο Φουαγιέ του Πανεπιστημίου Μακεδονίας				5ο Εργαστήριο: Σωματικά κρουστά: μια πρόταση ενσωμάτωσης τους στα μαθήματα γενικής παιδείας Α. Αναγνωστόπουλος, Ζ. Διονυσίου α. 121
11:00-12:00	Αμφιθέατρο Τελετών Πανεπιστημίου Μακεδονίας Κεντρική ομιλία: Anna Rita Addressi, Καθηγήτρια Μουσικής Παιδαγωγικής Πανεπιστημίου της Μπολόνια, Ιταλία				

Αίθ. Τηλεκπαίδ.	Αίθουσα Συνεδρίων	Αίθουσα 13 (Ημ)	Αίθουσα 14 (Ημ)	Αμφιθέατρο 14	Αμφ. Τελετών
12:00-12:15	Διάλειμμα				
12:15-13:30	6ο Εργαστήριο: Ο «κύκλος της μουσικής» για παιδιά πρόσφυγες Μ. Ακογιούντογλου, Κ. Σαρρηκόστας, Α. Νεαμονίτη α. 123	3η Συνεδρία: Πρ. Μ. Κοκκίδου Μ. Κοκκίδου: Οι λειτουργίες της μουσικής ως βάση για την ανάπτυξη μουσικών προγραμμάτων σπουδών Γ. Μυγδάνης, Α. Κονδύλλου, Μ. Κοκκίδου: Κοινωνικές αξίες και Προγράμματα Σπουδών μουσικής: συγκριτική έρευνα Ν. Οικονομίδου Σαυάνου: «Ο κάθε μαθητής μετράει!» ... μήπως όμως στην πράξη κάποιος μετράνε περισσότερο από άλλους; α. 33	7ο Εργαστήριο: Παίζουμε πόλεμο: Εμβατήρια και απόηχοι πολέμων σε συλλογές πιάνου για ή γύρω από τα παιδιά, από το Album für die Jugend (1848) του Robert Schumann ως τα Bilder der Kindheit (2008) της Lera Auerbach Ξ. Θεοδωρίδου α. 124	4η Συνεδρία: Πρ. Π. Τηγανούρια Α. Μπαξέ, Α. Κυριακίδου: Το φωνητικό ζεστάμα μέσα από τη Φυσική Μεταφορά (Physical Metaphor) Μ. Ονησιφόρου: Οι στάσεις και αντιλήψεις των ενήλικων ερασιτεχνικών χορωδών ως προς την εκ πρώτης όψεως ανάγνωση Α. Γεροφάκη: Τα οφέλη της σχολικής χορωδίας στο Ειδικό Σχολείο: Η περίπτωση του Ειδικού Δημοτικού Σχ. Αλεξάνδρουπολης α. 36	5η Συνεδρία: Πρ. Π. Ανδρούτσος Ι. Παυλίδου: Η Μουσική Δημιουργικότητα ως Σωματοποιημένη Εμπειρία: Σύγχρονες Θεωρητικές και Μουσικοεκπαιδευτικές Προσεγγίσεις Βερβέρης: Κριτική Παιδαγωγική και Μέθοδος Kodály: Μία φανταστική συνομιλία μεταξύ του Paulo Freire και του Zoltán Kodály Θ. Ράπτης: Η μουσική παιδαγωγική μετά τον Adorno α. 40

Αίθ. Τηλεκπαίδ.	Αίθ. Συνεδρίων	Αίθουσα 13 (Ημ)	Αίθουσα 14 (Ημ)	Αίθουσα 12 (Ημ)	Αμφιθέατρο 14	Αμφ. Τελετών
13:30-14:45	8ο Εργαστήριο: Η σημασία της δυναμικής της μουσικής στην επίτευξη των προδομένων μαθησιακών αποτελεσμάτων Π. Μενούνου, Β. Ασηκτοπούλου, Α. Μεδίτσκος α. 125	9ο Εργαστήριο: Χρήση εικονικών οργάνων στα μαθήματα μουσικής: η περίπτωση του Synth4kids Γ. Μυγδάνης α. 127	6η Συνεδρία: Πρ. Π. Τηγανούρια Α. Ζωβούλη: Η μέθοδος οργανικής διδασκαλίας Suzuki συναντά την Ελληνική παραδοσιακή μουσική: Τα κοινά στοιχεία τους και η γέννηση μιας σύζευξης Φ. Ρεράκη: Αναγνώριση και κοινωνική ορατότητα: η περίπτωση των λαϊκών και παραδοσιακών οργάνων στο πλαίσιο της ωδειακής εκπαίδευσης στην Ελλάδα Γ. Πατρώνας: Προσέγγιση στη νέα διδακτική μέθοδο της Βιζαντινής Μουσικής α. 44	7η Συνεδρία: Πρ. Ζ. Διονυσίου Κλ. Κωνσταντάκου, Ζ. Διονυσίου: Το τραγούδι ως παιδαγωγικό εργαλείο στις Ομάδες του Σώματος Ελληνικού Οδηγισμού Χρ. Σκαρλάτου: Μαθαίνοντας για την πυρκαγιά του 1917 στη Θεσσαλονίκη μέσα από τη διδασκαλία ενός σεφαραδικού τραγούδι Χρ. Ζεπάτου: Τα Spirituals ως τραγούδια της σκλαβιάς και της ελευθερίας στο ελληνικό σχολείο του 21ου αιώνα α. 47	10ο Εργαστήριο: Εκφράζομαι στο μάθημα της μουσικής με αφορμή τις εποχές του χρόνου Χρ. Παρπαρά α. 128	8η Συνεδρία: Πρ. Θ. Ράπτης Ο. Αγαλιανού, Orff-Schulwerk: η μετάβαση από τον 20ο στον 21ο αιώνα Μ. Καρύκη, Ο. Αγαλιανού, Ελληνικά παραδοσιακά παιγνιδοτραγούδα: από την κοινότητα στη σχολική τάξη Α. Κολιάδη: Το αυτοσχέδιο τραγούδι μέσα από το Carl Orff - Schulwerk: Ομαδικός δημιουργικός αυτοσχέδιασμός, μουσική και κοινωνική ανάπτυξη παιδιών προσχολικής και πρωτοσχολικής ηλικίας α. 51
						Συναυλία συνόλων του TMET: Μ. Ματζάνας και Γ. Γεωργιάδης: Ρεσιτάλ για φωνή και Πιάνο Α. Σταύρου και Δημήτρης Μέξης: C. Debussy Μικρή Σονάτα για πιάνο τέσσερα χέρια

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΥΝΕΔΡΙΟΥ

8ο ΣΥΝΕΔΡΙΟ Ε.Ε.Μ.Ε.

Μουσική Εκπαίδευση & Κοινωνία

2018 23-25 Νοεμβρίου

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ

Παιδαγωγική Σχολή ΑΠΘ

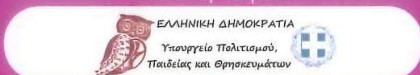
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ

Συνδιοργάνωση

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ
Σχολή Κοινωνικών, Ανθρωπιστικών Επιστημών και Τεχνών
Τμήμα Μουσικής Επιστήμης και Τεχνής

Υπό την αιγίδα

της Γενικής Διεύθυνσης Σπουδών Α/βάθμιας και Β/βάθμιας Εκπαίδευσης
του Υπουργείου Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων

Με τη συνεργασία

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ
Παιδαγωγική Σχολή
Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης
Τμήμα Επιστημών Προσχολικής Αγωγής και Εκπαίδευσης

Παρασκευή 23 Νοεμβρίου - Πανεπιστήμιο Μακεδονίας

	Αίθουσα Τηλεκπαίδευσης	Αίθουσα Συνεδρίων	Αμφιθέατρο 8
19:45-21:00	2η Στρογγυλή Τράπεζα: Σχέσεις τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και μουσικής στην κοινότητα Χρ. Αναγνωστοπούλου, Σμ. Χρυσοστόμου, Α. Τριανταφυλλάκη & Τζ. Βαμβακάρη σ. 101	1η Συνεδρία: Πρ. Ε. Ανδρέου Μ.Ε. Μελιγκοπούλου: Η συμμετοχή στη χορωδία ως σύνδεσμος πολιτισμών και ένταξη στη σύγχρονη ελληνική κοινωνία. Ένα πειραματικό πρόγραμμα με παιδιά προσφύγων από τη Συρία. Μ. Ακογιούνoglou: Ο «Κύκλος της Μουσικής» με παιδιά πρόσφυγες στη Χίο: περιγραφή και απολογισμός δράσεων τριών ετών. Δ. Κωτσοπούλου, Ζ. Διονυσίου: Η άτυπη μάθηση της μουσικής σε τρεις μαχαλάδες των Ρομά στην Ελλάδα: Λάρισα, Φάρσαλα, Νέα Ηράκλεια Σερρών Ν. Θεοδωρίδης: Διαπολιτισμική μουσική εκπαίδευση και εκπαιδευτικοί: τάσεις, προβλήματα, προτάσεις σ. 24	1ο Εργαστήριο: Το μάθημα «Εισαγωγή στη Βυζαντινή Εκκλησιαστική Μουσική» στο Τμήμα Μουσικής Επιστήμης και Τέχνης – Πανεπιστήμιο Μακεδονίας Γ. Πατρώνας σ. 117
21:00-21:15	Διάλειμμα		
21:15-22:00			

Σάββατο 24 Νοεμβρίου 2018 - Πανεπιστήμιο Μακεδονίας

	Αίθ. Τηλεκπαίδ.	Αίθ. Συνεδρίων	Αίθ 13 (Ημ)	Αίθ 14 (Ημ)
12:15-13:30	6ο Εργαστήριο: Ο «κύκλος της μουσικής» για παιδιά πρόσφυγες Μ. Ακογιούνογλου, Κ. Σαρρηκώστας, Α. Νεαμονίτη σ. 123	3η Συνεδρία: Πρ. Θ. Ράπτης Μ. Κοκκίδου: Οι λειτουργίες της μουσικής ως βάση για την ανάπτυξη μουσικών προγραμμάτων σπουδών Γ. Μυγδάνης, Α. Κονδυλίδου, Μ. Κοκκίδου: Κοινωνικές αξίες και Προγράμματα Σπουδών μουσικής: συγκριτική έρευνα Ν. Οικονομίδου Σταύρου: «Ο κάθε μαθητής μετράει!» ... μήπως όμως στην πράξη κάποιοι μετράνε περισσότερο από άλλους; σ. 33	7ο Εργαστήριο: Παίζουμε πόλεμο; Εμβατήρια και απόηχοι πολέμων σε συλλογές πιάνου για ή γύρω από τα παιδιά, από το Album für die Jugend (1848) του Robert Schumann ως τα Bilder der Kindheit (2008) της Lera Auerbach Ε. Θεοδωρίδου σ. 124	4η Συνεδρία: Πρ. Π. Τηγανούρια Α. Μπαξέ, Α. Κυριακίδου: Το φωνητικό ζέσταμα μέσα από τη Φυσική Μεταφορά (Physical Metaphor) Μ. Ονησιφόρου: Οι στάσεις και αντιλήψεις των ενήλικων ερασιτεχνών χορωδών ως προς την εκ πρώτης όψεως ανάγνωση Α. Γεροφώτη: Τα οφέλη της σχολικής χορωδίας στο Ειδικό Σχολείο: Η περίπτωση του Ειδικού Δημοτικού Σχ. Αλεξανδρούπολης σ. 36
13:30-14:45	8ο Εργαστήριο: Η σημασία της δυναμικής της μάδας στην επίτευξη των προσδοκώμενων μαθησιακών αποτελεσμάτων Π. Μενούνου, Β. Ασκητοπούλου, Α. Μεδίτσκος σ. 125	9ο Εργαστήριο: Χρήση εικονικών οργάνων στα μαθήματα μουσικής: η περίπτωση του Synth4kids Γ. Μυγδάνης σ. 127	6η Συνεδρία: Πρ. Ζ. Διονυσίου Α. Ζωβοΰλη: Η μέθοδος οργανικής διδασκαλίας Suzuki συναντά την Ελληνική παραδοσιακή μουσική: Τα κοινά στοιχεία τους και η γέννηση μιας σύζευξης. Φ. Περάκη: Αναγνώριση και κοινωνική ορατότητα: η περίπτωση των λαϊκών και παραδοσιακών οργάνων στο πλαίσιο της ωδειακής εκπαίδευσης στην Ελλάδα Γ. Πατρώνας: Προσέγγιση στη νέα διδακτική μέθοδο της Βυζαντινής Μουσικής σ. 44	7η Συνεδρία: Πρ. Ξ. Παπαπαναγιώτου Κλ. Κωνσταντάκου, Ζ. Διονυσίου: Το τραγούδι ως παιδαγωγικό εργαλείο στις Ομάδες του Σώματος Ελληνικού Οδηγισμού Χρ. Σκαρλάτου: Μαθαίνοντας για την πυρκαγιά του 1917 στη Θεσσαλονίκη μέσα από τη διδασκαλία ενός σεφαραδίτικου τραγουδιού Χρ. Ζεπάτου: Τα Spirituals ως τραγούδια της σκλαβιάς και της ελευθερίας στο ελληνικό σχολείο του 21ου αιώνα σ. 47

τρόπο ένα από τα θεμελιώδη διακυβεύματα που συναντάμε στη σκέψη του Γερμανού φιλόσοφου Axel Honneth, τελευταίου κληρονόμου της σχολής της Φρανκφούρτης. Πρόκειται για την προσπάθεια να εξηγήσει πώς η «άρνηση αναγνώρισης» ή, για να το πούμε αλλιώς, η άρνηση απόδοσης μιας αξίας σ' ένα πρόσωπο, ισοδυναμεί με τη στέρηση του δικαιώματος να είναι κοινωνικά ορατό (Honneth, 2004a: 134, 2013).

Προκειμένου να κατανοηθεί η σημασία μιας τέτοιας στέρησης για το θέμα που μας απασχολεί στην παρούσα ανακοίνωση, θα προβούμε καταρχήν σε μια ανάλυση του ρόλου που αναθέτει ο Honneth στην αναγνώριση ως βασική συνθήκη για τη διαμόρφωση της ταυτότητας ενός ατόμου. Έτσι, η θετική σχέση προς τον εαυτό δομείται διωποκειμενικά μέσα και από τις σχέσεις αναγνώρισης (Honneth, 2013: 290). Στη συνέχεια, θα επιχειρήσουμε μια προσέγγιση ανάμεσα στο θεωρητικό μοντέλο του Honneth που αφορά στο διαπροσωπικό πεδίο με την περίπτωση που εξετάζουμε εδώ και η οποία αφορά στο πεδίο των ανταλλαγών μεταξύ προσώπων και θεσμών. Θα προβούμε λοιπόν σε μια ανάλυση της ωδειακής συνθήκης σχετικά με την εκμάθηση/διδασκαλία των λαϊκών παραδοσιακών οργάνων χρησιμοποιώντας ως αναλυτικό εργαλείο αυτό που ο Honneth ονομάζει «επιτελεστικό (performatif) χαρακτήρα» της αναγνώρισης (Honneth, 2004b: 143), αναφερόμενος σε όλες εκείνες τις «εκφραστικές χειρονομίες» που συνοδεύουν την κοινωνική επιβεβαίωση (Honneth, 2004b: 143-148). Έτσι, φιλοδοξούμε να ανιχνεύσουμε πώς και γιατί κάποιες μουσικές, η πρακτική τους και οι φορείς τους βρίσκονται σε κατάσταση μη-ορατότητας.

Λέξεις κλειδιά: κοινωνική αναγνώριση, κοινωνική ορατότητα, ταυτότητα, λαϊκή παραδοσιακή μουσική, ωδεία

Ενδεικτική βιβλιογραφία

Honneth, A. (2013). *La lutte pour la reconnaissance*. Trad. Pierre Rusch, Paris: Gallimard.

Honneth, A. (2004a). La théorie de la reconnaissance: une esquisse. *Revue de MAUSS*, 1(23), 133-136.

Honneth, A. (2004b). Visibilité et invisibilité. Sur l'épistémologie de la "reconnaissance". *Revue de MAUSS*, 1(23), 137-151.

Κυριαζικίδου, Π. (1998). *Τα Μουσικά Σχολεία στην Ελλάδα: θεσμικό πλαίσιο και σχολική πραγματικότητα*. Θεσσαλονίκη: Παρατηρητής.

Reraki, F. (2017). *La musique imaginaire : discours, identités et représentations dans l'enseignement grec contemporain*. Thèse de doctorat, Paris: Université ParisSorbonne.

Προσέγγιση στη νέα διδακτική μέθοδο της Βυζαντινής Μουσικής

Γεώργιος Α. Πατρώνας

Ειδικό Εκπαιδευτικό Προσωπικό (Ε.Ε.Π.), Τμήμα Μουσικής Επιστήμης και Τέχνης
Πανεπιστήμιο Μακεδονίας,

Ιδιαίτερα σημαντική είναι η ανάπτυξη της μουσικής (ελληνικής, βυζαντινής και παραδοσιακής) παιδείας σε όλες τις βαθμίδες εκπαίδευσης. Η μη συστηματική διδασκαλία του τροπικού συστήματος και γενικότερα της Ελληνικής, Βυζαντινής, Παραδοσιακής και Εκκλησιαστικής Μουσικής σε παιδικές ηλικίες και ο έντονος προβληματισμός των νέων για την ύπαρξη συγκεκριμένου και ασυγκέραστου συστήματος, δημιούργησε την ανάγκη μιας νέας μεθόδου διδασκαλίας. Η μέθοδος είναι ιδανική για να ξεκινήσει κανείς σε οποιαδήποτε ηλικία το μουσικό ταξίδι στη Βυζαντινή Μουσική. Στηρίζεται στις ειδικές και ιδιαίτερες ικανότητες και γνώσεις του δασκάλου. Κάθε φορά η παρουσίαση γίνεται δι' ακοής, μέσω εκτέλεσης μουσικών θέσεων-μοτίβων και κίνησης. Σημαντικό στοιχείο της νέας μεθόδου

είναι ότι από την πρώτη στιγμή της διδασκαλίας γίνεται η χρήση και η συστηματική κωδικοποίηση των μουσικών συστημάτων (διφωνίες, τριφωνίες, τετραφωνίες, πενταφωνίες κλπ), με τις κινήσεις του αριστερού και δεξιού χεριού. Η εξοικείωση έρχεται πολύ σύντομα, μέσω της ακουστικής άσκησης (τροπάρια, απολυτίκια, ύμνοι, μουσικά μοτίβα κλπ) και όλα αυτά, σε πολύ σύντομο χρονικό διάστημα αποτυπώνονται σε ειδικές κινήσεις του Δασκάλου. Η διδασκαλία της ψαλτικής γενικά είναι φωνητική, χωρίς παρουσία και συνοδεία μουσικού οργάνου. Το γεγονός αυτό είναι πολύ σημαντικό και από την άλλη πλευρά απαιτεί διδασκάλους με φωνητικές ικανότητες. Ο διδάσκαλος θα πρέπει να είναι ειδικά εκπαιδευμένος στο μοναδικό φυσικό όργανο που είναι η φωνή. Σε πρακτικό επίπεδο, η τονικότητα, η τροπικότητα, ο χρόνος, ο ρυθμός, η διαποίκιση του μέλους, το ύφος του ήχου και μέλους, μεταδίδεται μόνο προφορικά, από τον δάσκαλο. Ο μαθητής εξοικειώνεται με την «μέθοδο» και μαθαίνει τα μουσικά διαστήματα και συστήματα, που είναι ήδη κρυμμένα βαθιά μέσα στη μουσική μητρική του «ταυτότητα». Το επίτευγμα της μεθόδου είναι ότι ο μαθητής ανακαλύπτει σε πολύ μικρό χρονικό διάστημα μικρο-μελωδίες, μουσικά μοτίβα και πολύ σύντομα τα απομνημονεύει, χρησιμοποιώντας διαβαθμισμένα: συλλαβές (να, νο, νε κλπ), μουσικούς φθόγγους (Νη, Πα, Βου κλπ), χρόνους και τέλος τον λόγο. Με αυτή την μέθοδο, επικεντρώνεται το ενδιαφέρον στην ικανότητα της ακουστικής ικανότητας. Η μελωδία στον λόγο, χαρίζει χρώμα, μουσικότητα και ψυχή. Η προσωδία, μαζί με τον ρυθμό και τον τόνο οδηγούν τον λόγο στο συναίσθημα. Τέλος, η νέα μουσικο-παιδαγωγική μέθοδος χρησιμοποιεί το σημειογραφικό σύστημα της βυζαντινής μουσικής ως μία «ξένη μουσική γλώσσα». Την ονομάζουμε «ξένη» γιατί ως «μητρική μουσική γλώσσα» το εκπαιδευτικό μας σύστημα χρησιμοποιεί τη «Δυτική σημειογραφία».

Λέξεις κλειδιά: Μουσική εκπαίδευση, Μέθοδος, Διδασκαλία, Παιδαγωγική, Βυζαντινή μουσική

Ενδεικτική βιβλιογραφία

Ανδρούτσος, Π. (2004). *Μέθοδοι διδασκαλίας της μουσικής: παρουσίαση και κριτική θεώρηση των μεθόδων Orff και Dalcroze*. Αθήνα: Εκδόσεις Orpheus.

Στάμου, Α. (2012). *Μια ανθρωπιστική προσέγγιση στη διδασκαλία της μουσικής. Η φιλοσοφία και η πράξη της μεθόδου Suzuki*. Θεσσαλονίκη: Εκδόσεις Πανεπιστημίου Μακεδονίας.

Teaching Methods: The Kodaly Method (2018, June 15). Retrieved from <http://musicstaff.com/teaching-methods-kodaly-method/>

7η Συνεδρία: Αίθουσα 14 Πανεπιστήμιο Μακεδονίας

13:30-14:45

Προεδρείο: Ξ. Παπαπαναγιώτου

**Το τραγούδι ως παιδαγωγικό εργαλείο
στις Ομάδες του Σώματος Ελληνικού Οδηγισμού**

Κλειώ Κωνσταντάκου

Φοιτήτρια, Τμήμα Μουσικών Σπουδών, Ιόνιο Πανεπιστήμιο

Ζωή Διονυσίου

Επίκουρος Καθηγήτρια, Τμήμα Μουσικών Σπουδών, Ιόνιο Πανεπιστήμιο

Το Σώμα Ελληνικού Οδηγισμού (ΣΕΟ) είναι μία εξωσχολική, εθελοντική, μη κυβερνητική οργάνωση με παιδαγωγικό χαρακτήρα, που ιδρύθηκε στην Ελλάδα το 1932. Ανήκει στο World Association of Girl Guides and Girl Scouts (WAGGGS). Το Οδηγικό Παιδαγωγικό Πρόγραμμα εστιάζει στην αγωγή του παιδιού μέσα από παιδοκεντρικές δραστηριότητες, με το τραγούδι να αποτελεί την κύρια μουσική δραστηριότητα που πραγματοποιείται στις

Εργαστήριο

Παρασκευή 23 Νοεμβρίου 2018

1ο Εργαστήριο: Αμφιθέατρο 8 ΠαΜακ

19:45-21:00

Το μάθημα «Εισαγωγή στη Βυζαντινή Εκκλησιαστική Μουσική» στο Τμήμα Μουσικής Επιστήμης και Τέχνης – Πανεπιστήμιο Μακεδονίας

Γεώργιος Α. Πατρώνας

Ειδικό Εκπαιδευτικό Προσωπικό (ΕΕΠ), Πανεπιστήμιο Μακεδονίας, Θεσσαλονίκη

Ευαγγελία Σπυράκου

Ειδικό Εκπαιδευτικό Προσωπικό (ΕΕΠ), Πανεπιστήμιο Μακεδονίας, Θεσσαλονίκη

Το εργαστήριο αφορά στις διδακτικές διαδικασίες που ακολουθούνται προκειμένου οι πρωτοετείς φοιτητές του Τμήματος να εισαχθούν στη Βυζαντινή Μουσική ως προϊόν του ευρύτερου βυζαντινού πολιτισμού, σε θεωρητικό και πρακτικό επίπεδο. Στην παρουσίαση συμμετέχει ομάδα φοιτητών που συμμετείχε το περασμένο ακαδημαϊκό έτος (2017-2018) στο μάθημα «Εισαγωγή στη Βυζαντινή Εκκλησιαστική Μουσική» του Τμήματος Μουσικής Επιστήμης και Τέχνης στο Πανεπιστήμιο Μακεδονίας.

Αρχικά, παρουσιάζονται οι παράγοντες που προσδίδουν στο μάθημα συγκεκριμένη ονομασία, δομή και περιεχόμενο. Αναλύονται οι θεωρητικές και πρακτικές διαστάσεις του στο εύρος των δύο εξαμήνων του Α' έτους. Στο θεωρητικό επίπεδο αναλύονται ο όρος «ήχος», ως ιδιαίτερο άκουσμα – μέλος και τα συστατικά αυτού όπως: βάση, διαστήματα, δεσπόζοντες φθόγγοι, μελωδικές έλξεις και καταλήξεις, οι κατηγορίες του μέλους, οι μαρτυρίες, οι φθορές, τα απηχήματα, τα συστήματα, οι ρυθμοί και τέλος γίνεται, η γνωστή σε όλα τα θεωρητικά, κατηγοριοποίηση των ήχων σε διατονικούς, χρωματικούς και εναρμόνιους. Στο πρακτικό επίπεδο, η εκτέλεση, που είναι το ζητούμενο ηχητικό αποτέλεσμα, η τονικότητα, η τροπικότητα, ο χρόνος, ο ρυθμός, η διαποικίλση του μέλους, το ύψος του ήχου και μέλους, μεταδίδονται μόνο προφορικά, από τον δάσκαλο.

Επίκεντρο του εργαστηρίου θα αποτελέσει η «Ακολουθία του Ακαθίστου Ύμνου», η οποία θα λειτουργήσει ως μοντέλο για την ευκρινέστερη κατανόηση της διαδικασίας που ακολουθείται: από την ενημέρωση των φοιτητών για τις συνθήκες σύνθεσης, τα στοιχεία που σε διάφορα επίπεδα τον καθιστούν κορυφαίο έργο της βυζαντινής υμνογραφίας και μελοποιίας, τις κατά εποχές διαφοροποιούμενες επιτελεστικές πρακτικές όπως αποτυπώνονται σε τυπικές διατάξεις και εικονογραφικές πηγές, παράλληλα με την σταδιακή εκμάθηση της ακολουθίας.

Σε αυτό το εργαστήριο θα γίνει παρουσίαση μιας νέας μεθόδου διδακτικής της Βυζαντινής Μουσικής. Με τη χρήση της νέας αυτής μεθόδου, από την αρχή της διδασκαλίας γίνεται η συστηματική κωδικοποίηση των μουσικών συστημάτων και διαστημάτων του κανόνα του «Ακαθίστου Ύμνου» και με την επανάληψη κωδικοποιούνται τα μουσικά μοτίβα. Η μελωδία στον λόγο, χαρίζει χρώμα, μουσικότητα και οδηγείται ο λόγος στο συναίσθημα. Συμπερασματικά, αναπτύσσεται η από μνήμης εκμάθηση, με τελικό διδακτικό αποτέλεσμα την παρουσίασή του στα πλαίσια της λειτουργικής πράξης εντός του ναού.